

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Введено в дію наказом від

«08» травня 2020 р.

№ 0202-1/164

Ректор

Віль БАКІРОВ

20 р.

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Другий (магістерський)**
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Магістр**
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ **05 – Соціальні та поведінкові науки**
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ **054 – Соціологія**
(код та найменування спеціальності)

Затверджено вченою радою університету «27» квітня 2020 року, протокол
№8

I – Преамбула

Тимчасовий стандарт вищої освіти за другим (магістерським) рівнем
(назва рівня вищої освіти у родовому відмінку)

у галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки
(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність 054 – Соціологія
(код та найменування спеціальності)

Ступінь вищої освіти Магістр
(назва ступеня вищої освіти у називному відмінку)

Розробники Тимчасового стандарту:

Сокурянська Людмила Георгіївна – доктор соціологічних наук, професор,
завідувач кафедри соціології;

Дублікаш Тетяна Миколаївна – кандидат соціологічних наук, доцент, в.о.
завідувача кафедри політичної соціології;

Кізілов Олександр Іванович – кандидат соціологічних наук, доцент, в.о.
завідувача кафедри методів соціологічних досліджень;

Євдокимова Ірина Анатоліївна – кандидат соціологічних наук, доцент, в.о.
завідувача кафедри соціології управління та соціальної роботи.

Тимчасовий стандарт розглянуто та схвалено на:

1.1. Вченій раді соціологічного факультету: протокол №5 від “24” квітня
2020р.

Голова Вченої ради соціологічного факультету Олена МУРАДЯН

1.2. Науково-методичній комісії соціологічного факультету:

протокол №5 від “4” березня 2020 р.

Голова науково-методичної комісії соціологічного факультету Юлія
СОРОКА

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 – Соціологія
Форми навчання	Денна, заочна з елементами дистанційного навчання
Освітня кваліфікація	Магістр соціології, соціальні технології / соціальний менеджмент
Професійна кваліфікація	
Кваліфікація в дипломі	Магістр соціології, соціальні технології / соціальний менеджмент
Опис предметної області	<p><i>Об'єкти вивчення та діяльності:</i> закономірності функціонування та трансформації соціальних груп, спільнот і суспільств у їхньому системному взаємозв'язку.</p> <p><i>Мета навчання:</i> підготовка кваліфікованих фахівців з соціології, які мають фундаментальні фахові знання, демонструють сучасне соціологічне мислення та володіють прикладними навичками, необхідними для дослідження та вирішення соціальних проблем.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> соціальні відносини та взаємодія; особистість, соціальні групи та спільноти; соціальні явища та процеси; соціальні практики; соціальні інститути; культура; соціальні структури та нерівності; соціальні зміни та впливи; соціальні проблеми та конфлікти в соціумі, як на національному, так і глобальному рівнях.</p> <p><i>Методи, методика та технології:</i> методи збору й аналізу соціальної інформації.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасні інформаційні технології (комунікативні, пошукові, аналітичні), спеціалізоване програмне забезпечення</p>
Академічні права випускників	Можливість навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти.
Працевлаштування випускників	Основна сфера зайнятості відповідає кодам 263, 243 та 242 ISCO-08 Міжнародного стандарту класифікації зайнятості Міжнародної організації праці. Органи державного управління та місцевого самоврядування;

	управління праці та соціального захисту населення; недержавні організації (благодійні установи, громадські організації); соціальні служби по роботі з різними групами населення; центри зайнятості, біржі праці; центри вивчення громадської думки, науково-дослідні установи з вивчення соціальних проблем; кадрові, консалтингові служби, служби по роботі з персоналом тощо
--	--

III - Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми	Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90 кредитів ЄКТС Мінімум 35% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю, визначених стандартом вищої освіти
---------------------------------	---

IV – Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі соціології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням релевантної теорії та методології.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1 Здатність до абстрактного та конкретного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>ЗК 2 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях</p> <p>ЗК 3 Здатність працювати в міжнародному контексті, зокрема читати професійну літературу, писати й спілкувати англійською</p> <p>ЗК 4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми</p> <p>ЗК 5 Навички міжособистісної взаємодії, зокрема співпраці з метою досягнення професійного результату</p>

	<p>ЗК 6 Здатність до конструктивної критики та самокритики</p> <p>ЗК 7 Здатність до аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з її опонентами</p> <p>ЗК 8 Здатність діяти соціально відповідально, зокрема розуміння та застосування норм етики та права</p> <p>ЗК 9 Усвідомлення проблематики рівних можливостей у суспільстві, зокрема її гендерних, расових, вікових аспектів</p> <p>ЗК 10 Усвідомлення культурного розмаїття суспільств і викликів взаємодії в міжкультурному контексті</p> <p>ЗК 11 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій</p> <p>ЗК 12 Здатність до пошуку, обробки й аналізу інформації з різних джерел</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>ФК 1 Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для інтерпретації соціальних явищ і процесів</p> <p>ФК 2 Розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот та суспільств</p> <p>ФК 3 Розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот і суспільств</p> <p>ФК 4 Розуміння соціальних процесів, трендів, можливостей і викликів соціальних змін в Україні та світі</p> <p>ФК 5 Здатність зіставити методологію та результати різних соціологічних досліджень</p> <p>ФК 6 Здатність визначити суперечності та прогалини</p>

	у наявному знанні
ФК 7	Здатність зіставити наявне знання з практичними викликами
ФК 8	Здатність розробити програму соціологічного дослідження
ФК 9	Здатність застосувати соціологічний дослідницький інструментарій
ФК 10	Здатність знайти соціальні дані у відкритому доступі, здійснити їх змістовне структурування й узагальнення
ФК 11	Здатність проаналізувати, представити та проінтерпретувати числові й нечислові соціальні дані
ФК 12	Усвідомлення відмінностей поміж ключовими соціологічними парадигмами

V – Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 1	Давати визначення соціологічних понять і застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для пояснення практичних ситуацій
РН 2	Визначати соціальні проблеми, їх можливі структурні та культурні чинники
РН 3	Виявляти суперечності та/або прогалини у наявному знанні
РН 4	Пояснювати епістемологічні виклики й евристичне значення основних соціологічних підходів та парадигм в історичній і сучасній перспективах
РН 5	Розуміти переваги й обмеження принципу «свободи від оцінок» у соціології в порівнянні з ангажованою та публічною соціологією
РН 6	Пояснювати й застосовувати критерії науковості та об'єктивності досліджень
РН 7	Формулювати дослідницькі запитання та конкретизувати мету дослідження
РН 8	Розробляти дизайн та інструментарій соціологічного дослідження

PH 9	Прочитавши англійською мовою академічний текст у галузі соціології, представити його критичне узагальнення українською або англійською
PH 10	Спілкуватися англійською мовою з професійних питань
PH 11	Здійснювати системний аналіз діяльності організації, інтерпретувати результати й надавати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення її функціонування
PH 12	Здійснювати оцінювання соціальних програм та проектів, визначати їх ефективність/результативність, надавати рекомендації щодо їх вдосконалення
PH 13	Аналізувати та вирішувати соціальні проблеми шляхом налагодження взаємодії із представниками бізнесу, органів державного управління та громадськістю
PH 14	Визначати і застосовувати ефективні технології управління персоналом з метою забезпечення оптимізації діяльності організації
PH 15	Розуміти головні чинники та особливості процесу працевлаштування
PH 16	Знати категорій та концепцій сучасної методики організації навчального процесу та
PH 17	Уміти застосовувати сучасні методи в викладацькій діяльності у ЗВО
PH 18	Знати основні принципи та методи організації робіт та менеджменту, шляхів їх впровадження на практиці
PH 19	Знати технологій комунікативного менеджменту, базові принципи побудови системи ефективних комунікацій в організації, соціологічні методи дослідження медіакомунікацій
PH 20	Знати принципи та прийоми ділової та професійної комунікації із використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій

VI - Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання складної задачі або комплексної проблеми у сфері соціології, що супроводжується проведенням досліджень

	<p>та/або застосуванням інноваційних підходів та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.</p>
--	--

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладах вищої освіти повинна функціонувати система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти регулярно оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективною системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII – Вимоги професійних стандартів (не передбачено)

IX – Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

А. Офіційні документи:

1. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceed970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en>
<https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) – http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>
<http://uis.unesco.org/en/topic/international-standard-classification-education-isced>
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>
6. Закон «Про вищу освіту» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Закон «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
8. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
10. Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>

Б. Корисні посилання:

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) – <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
2. Національний глосарій: вища освіта, 2014 – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?start=80>
3. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?start=80>
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3->

materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseasu.html?start=80

Пояснювальна записка

У процесі розроблення переліку компетентностей за основу використано методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України, протокол № 3 від 29.03.2016).

З метою забезпечення кореляції визначених компетентностей (результатів навчання), зазначених у Стандарті, з рівневою класифікацією НРК у процесі розроблення Стандарту використовується матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей та результатів навчання дескрипторам НРК, яка є інформаційним додатком до Стандарту (Таблиця 1 Пояснювальної записки). Ця таблиця є інструментом для розроблення компетентностей та результатів навчання. Компетентності випускника відображають погляд зовнішніх зацікавлених сторін: державних органів, підприємств, організацій роботодавців, професійних асоціацій, випускників тощо на освітню та/або професійну підготовку і мають максимізувати здатність випускника до працевлаштування.

З метою співвіднесення визначених результатів навчання та компетентностей, зазначених у Стандарті у процесі розроблення Стандарту використовується матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей (Таблиця 2 Пояснювальної записки Стандарту).

Таблиця 1

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК 1		Здатність до абстрактного та конкретного мислення, аналізу		

		та синтезу		
ЗК 2				Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
ЗК 3			Здатність працювати в міжнародному контексті, зокрема читати професійну літературу, писати й спілкувати англійською	
ЗК 4		Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми		
ЗК 5			Навички міжособистісної взаємодії, зокрема співпраці з метою досягнення професійного результату	
ЗК 6				Здатність до конструктивної критики та самокритики
ЗК 7			Здатність до аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з її опонентами	
ЗК 8				Здатність діяти соціально відповідально, зокрема розуміння та застосування норм етики та права
ЗК 9				Усвідомлення проблематики рівних можливостей у суспільстві, зокрема її гендерних, расових, вікових аспектів
ЗК 10				Усвідомлення культурного розмаїття суспільств і викликів взаємодії в міжкультурному

				контексті
ЗК 11		Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій		
ЗК 12		Здатність до пошуку, обробки й аналізу інформації з різних джерел		
Спеціальні фахові компетентності				
ФК 1		Здатність застосовувати соціологічні поняття, концепції та теорії для інтерпретації соціальних явищ і процесів		
ФК 2	Розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот та суспільств			
ФК 3	Розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот і суспільств			
ФК 4	Розуміння соціальних процесів, трендів, можливостей і викликів соціальних змін в Україні та світі			
ФК 5		Здатність зіставити методологію та результати різних соціологічних досліджень		
ФК 6		Здатність визначити суперечності та прогалини у наявному знанні		

ФК 7		Здатність зіставити наявне знання з практичними викликами		
ФК 8		Здатність розробити програму соціологічного дослідження		
ФК 9		Здатність застосувати соціологічний дослідницький інструментарій		
ФК 10		Здатність знайти соціальні дані у відкритому доступі, здійснити їх змістовне структурування й узагальнення		
ФК 11		Здатність проаналізувати, представити та проінтерпретувати числові й нечислові соціальні дані		
ФК 12	Усвідомлення відмінностей поміж ключовими соціологічними парадигмами			

